

Voorjaarsnota 2023

behorende bij de eerste begrotingswijzigingsvoorstellen aangaande dienstjaar 2023

1. Introductie

Dit is de eerste voorjaarsnota van Land Aruba en bevat de aankondiging van begrotingsaanpassingen uit het lopend dienstjaar in verband met (meerjarige) beleidsaccentueringen en of actualisaties van de economisch outlook. Met de Voorjaarsnota van 2023 (VJN 2023) krijgen de Staten van Aruba vooraf (in het voorjaar) al zicht op hoofdlijnen van de informatie over voorgenomen besluitvormingen aangaande begrotingswijzigingen van de in het vorig jaar vastgestelde begroting, zodoende hebben de Staten meer tijd voor het toetsen en beoordelen van de voorgenomen besluitvormingen van het Kabinet. Het eerder delen van deze informatie versterkt het budgetrecht van de Staten om invloed te kunnen uitoefenen op de begroting. De VJN 2023 is dus vooruitlopend op de eerste suppletoire van begroting 2023. Tevens zullen de Raad van Advies en het College Aruba financieel toezicht (CAft) een afschrift ontvangen van deze voorjaarsnota.

2. Economisch beeld voor 2023

Op het moment van het opstellen van deze nota heeft de Directie Economische Zaken van Handel en Industrie, en het Internationale Monetaire Fonds nog geen updates uitgebracht inzake de te verwachten economische ontwikkelingen voor Aruba in 2023 en verder¹. Daarentegen heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek van Aruba in het eerste kwartaal van 2023 de werkelijke cijfers gepubliceerd aangaande het bruto binnenlands product van de jaren 2018 en 2019². Dit heeft geleid ten opzichte van de eerder uitgebrachte prognoses tot een verbetering van het bbp in 2018 van ca. +132.0 miljoen, en van een marginale verslechtering van het bbp in 2019 van zo'n -40.0 miljoen.

Grafiek 2.1: Wijziging in de groeitenden van het nominaal bbp van Aruba o.b.v. vastgestelde werkelijke bbp's³

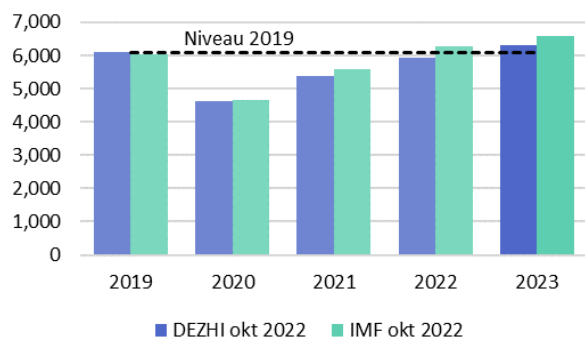
¹ DEZHI en IMF plannen om in de maand april 2023 hun nieuwe economische prognoses uit te brengen,

² https://cbs.aw/wp/wp-content/uploads/2023/01/GDP-publication-2018-2019_VERSION_Feb1_23.pdf

³ De bbp-bedragen zijn in Afl. miljoenen.

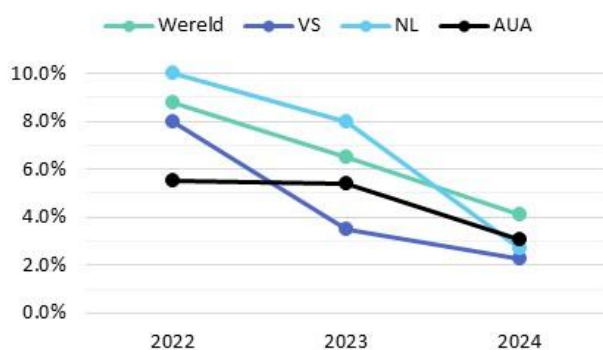
De op 16 november 2022 vastgestelde Landsbegroting van 2023⁴ is gebaseerd op een geprojecteerde nominale groei van 6.8% van het bbp⁵. Deze prognose is in lijn met de meest recente gepubliceerde economische projecties van de DEZHI d.d. 3 november 2022. Het uitgangspunt daarbij is dat de positieve ontwikkelingen in de toeristische sector zich in 2023 zullen voortzetten. Dit vertaalt zich in een verbetering van 1.7% procentpunten ten opzichte van de prognose van juni 2022. De nominale waarde van de geactualiseerde prognose van het bbp bedraagt Afl. 6317 miljoen. In afwachting van de nieuwe economische prognose van het 2de kwartaal van 2023, blijft het vooruitzicht dat de Arubaanse economie in 2023 boven het nominale niveau van 2019 gaat uitkomen.

Grafiek 2.2: Verwacht bbp-ontwikkeling in 2023

Echter, dient hierbij vermeld te worden dat de naweeën van de COVID-19 pandemie nog voelbaar zijn. De verstoringen in de wereldwijde toeleveringsketens als gevolg van COVID, en de oorlog tussen Rusland en Oekraïne hebben geleid tot verwachtingen van hoge inflatie in 2023: 5.4% conform de DEZHI en 5.5% volgens het IMF.

Grafiek 2.3: Inflatievooruitzichten Aruba in een internationale perspectief

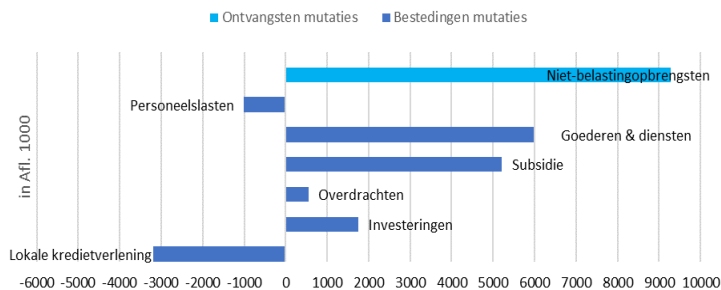
⁴<https://www.overheid.aw/document.php?m=55&fileid=108869&f=707f22f209cb4b20d64027f9eb31caa0&attachment=0&c=61203>

⁵ <https://www.deaci.aw/economic-outlook-2022-2023/>

3. Wijzigingen in beleidsaccenten

Hierna zullen een aantal voorstellen de revue passeren, welke meer te maken hebben met verschuivingen in beleidsaccenten die eerder aan de Staten van Aruba in de begroting van 2023 gepresenteerd zijn. Deze verschuivingen hebben geen effect op het totaal eerder gepresenteerde financieringssaldo van +1.0% van het bbp, doch vergen op voorhand wel de goedkeuring van de Staten aangezien deze wijzigingen conform artikel 14 van het CV1989 dienen te verlopen. Alvorens per ministerie ingezoomd wordt op de daaronder horende wijzigingsvoorstellen, volgt hierna eerst een beknopte grafische weergave van een vergelijking van de goedgekeurde raming van begroting 2023 versus de wijzigingsvoorstellen van deze nota.

Grafiek 3.1: Vergelijking mutaties B2023 versus VJN2023

3.1. Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening

Ministerie AZIOIRO

Middelen (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Directe belastingen	-		-	
Indirecte belastingen	14.8		14.8	
Retributies, leges & rechten	7,509.2		7,509.2	
Rechten, boeten & overig	4,695.3		4,695.3	
Rente	-		-	
Niet-belastingopbrengsten	42,305.3	1,957.1	44,262.4	Budget verhogend
Landsbedrijven & fondsen	4,125.3		4,125.3	
Overige ontvangsten	24.4		24.4	
Totaal:	58,674.3	1,957.1	60,631.4	

De middelenkant van het budget van dit ministerie zal met circa Afl. 1.9 miljoen verhoogd worden als gevolg van ontvangen middelen van de EU ter implementatie van een Early Warning System bij de Bureau Rampenbestrijding Aruba (Afl. 1.6 miljoen) en middelen ten gunste van de verdere implementatie van programma B van het Landspakket (Afl. 334.800).

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Middelensoort	Kostenplaats	Bedrag
Niet-belastingopbrengsten	Bureau Rampenbestrijding Aruba	1622.3
	DRH	334.8
Effect op eerder goedgekeurde budget:		1957.1

Aan de kostenkant van dit ministerie zijn twee wijzigingsvoorstellen bij de posten goederen & diensten, en overdrachten.

Ministerie AZIOIRO

KOSTEN (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Personeelslasten	60,571.3		60,571.3	
Goederen & diensten	45,880.1	(6,548.8)	39,331.3	Budget verlagend
Rente	-		-	
Subsidie	-		-	
Overdrachten	3,099.6	(36.4)	3,063.2	Budget verlagend
Bijdragen & afschrijvingen	125,630.2		125,630.2	
Totaal:	235,181.2	(6,585.2)	228,596.0	

De raming van de post goederen & diensten wordt netto verlaagd met Afl. 6.5 miljoen door het decentraliseren van de water- en elektriciteitskosten onder de ministeries, en het opnemen van de kosten gerelateerd aan het inhuren van een programmamanager voor de uitvoering van programma B. Doch ook, door het verhogen van de post goederen & diensten bij de DBB die tijdens de uitvoering gemerkt heeft dat deze raming in retrospectief te laag was ingeschat. In verband met grenstoezicht onder beheer van Bureau Rampenbestrijding wordt de post goederen & diensten van Overig AZIOIRO met Afl. 6.826.300 aangevuld. Verder zal de raming behorend tot de post Overig AZIOIRO met Afl. 13.200 verlaagd worden, om zoals beleidsmatig met het Ministerie van Justitie en Sociale Zaken afgestemd is, structureel mee te dragen aan de aanvulling van de benodigde huurlasten van Muchila Creativo.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Goederen & diensten	Dienst Buitenlandse Betrekkingen	36.4
	DIP	-13733.1
	Overig AZIOIRO	6826.3
	Overig AZIOIRO	-13.2
	DRH	334.8
Effect op eerder goedgekeurde budget:		-6548.8

Daarentegen wordt de raming van de post overdrachten van de DBB verlaagd met Afl. 36.400 ter dekking van de verhoging van de raming onder de post van goederen & diensten.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Overdrachten	Dienst Buitenlandse Betrekkingen	-36.4
Effect op eerder goedgekeurde budget:		-36.4

Verder wordt onder dit ministerie geen wijzigingen aangebracht bij de eerder geraamde financieringsmiddelen, doch wel zal het budget ten behoeve van investeringen verhoogd worden.

Ministerie AZIOIRO

Kapitaaluitgaven (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Investeringen	5,453.0	1,622.3	7,075.3	Budgetverhogend
Lokale vermogensoverdrachten	515.0		515.0	
Lokale kredietverlening	-		-	
Totaal:	5,968.0	1,622.3	7,590.3	

Verder wordt onder dit ministerie geen wijzigingen aangebracht bij de eerder geraamde financieringsmiddelen. De verhoging van de investeringspost is terug te relateren aan de ontvangen EU-middelen, welke gealloceerd zijn bij de BRA ter implementatie van een Early Warning System op Aruba.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Investerings	Bureau Rampenbestrijding Aruba	1622.3
Effect op eerder goedgekeurde budget:		1622.3

Samenvattend worden de volgende wijzigings- en dekkingsvoorstellen gedaan voor dit ministerie:

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Middelensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Niet-belastingopbrengsten	BRA	1622.3	Verhoging door ontvangen middelen ter implementatie van een Early Warning System	I
	Overig AZIOIRO	6826.3	Verhoging middelen ter uitvoering van grenstoezicht programma H van het Landspakket	I
	DRH	334.8	Verhoging middelen ter implementatie van programma B van het Landspakket	I

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Goederen & diensten	DBB	36.4	Verhoging i.v.m. te laag opgenomen raming	S
	DIP	-13733.1	Verlaging (verschuiving) in verband met decentralisatie water- en elektrakosten onder de ministeries	S
	Overig AZIOIRO	-13.2	Verlaging t.g.v. beleidsitems van het Ministerie van Justitie en Sociale Zaken	S
	DRH	334.8	Verhoging ten uitvoering van programma B van het Landspakket	I
	BRA	6826.3	Verhoging ter implementatie van grenstoezicht (programma H van het Landspakket)	I
Overdrachten	DBB	-36.4	Verlaging a.g.v. te hoge opgenomen raming	S
Investerings	BRA	1622.3	Verhoging ter implementatie van een Early Warning System	I

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

3.2 Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken

Bij dit ministerie worden geen wijzigingen aangebracht aan de middelenkant. Daarentegen, aan de kostenkant van dit ministerie worden een aantal verschuivingen voorgesteld onder de kostenposten van goederen & diensten, met als resultaat dat deze wijzigingsvoorstellen een budgetneutraal effect hebben op de totale raming van de kosten van het Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken.

Ministerie TINO

KOSTEN (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Personeelslasten	20,729.0		20,729.0	
Goederen & diensten	30,810.6	821.2	31,631.8	Budget verhogend
Rente	-		-	
Subsidie	34,361.4		34,361.4	
Overdrachten	537.0		537.0	
Bijdragen & afschrijvingen	1,264.4		1,264.4	
Totaal:	87,702.4	821.2	88,523.6	

Voor dienstjaar 2023 is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met Serlimar S.G. gesloten t.w.v. Afl. 17.7 miljoen. Dit betekent dat de eerder opgenomen raming met Afl. 2.2 miljoen verlaagd kan worden. Ergo het voorstel om deze vrijgekomen budgetruimte te heralloceren voor versterking van uitvoering van (lopend) beleid bij de

Directie Natuur en Milieu (Afl. 396.100), Directie Luchtvaart (Afl. 324.100), Bureau City Inspector (Afl. 628.000) en Overig TINO (Afl. 840.000). De raming van diverse kostenplaatsen zullen structureel aangevuld worden met Afl. 821.200 in het kader van de decentralisatie van de water en elektriciteit kosten.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Goederen & diensten	Serlimar S.G.	-2188.2
	Overig TINO	840.0
	Directie Natuur en Milieu	396.1
	Directie Luchtvaart	324.1
	Bureau City Inspector	628.0
	Diversen	821.2
Effect op eerder goedgekeurde budget:		821.2

Verder wordt onder dit ministerie geen wijzigingen aangebracht bij de eerder geraamde financieringsmiddelen en kaptaalluitgaven. Samenvattend worden de volgende wijzigings- en dekkingsvoorstellen gedaan voor dit ministerie:

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Goederen & diensten	Serlimar S.G.	-2188.2	<i>Verlaging als gevolg van het sluiten van een nieuwe en goedkope dvo</i>	S
	Overig TINO	840.0	<i>Verhoging t.b.v. versterking uitvoering lopende beleid</i>	S
	Directie Natuur en Milieu	396.1	<i>Verhoging t.b.v. versterking uitvoering lopende beleid</i>	S
	Directie Luchtvaart	324.1	<i>Verhoging t.b.v. versterking uitvoering lopende beleid</i>	S
	Bureau City Inspector	628.0	<i>Verhoging t.b.v. versterking uitvoering lopende beleid</i>	S
	Diversen	821.2	<i>Verhoging in het kader van decentralisatie water- en elektriciteitslasten</i>	S

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

3.3 Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling

Het Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling voorziet geen aanpassingen aan de middenkant van het budget, maar een aantal wijzigingsvoorstellen zijn wel noodzakelijk aan de kostenkant.

Ministerie ECDO

KOSTEN (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Personeelslasten	13,403.6		13,403.6	
Goederen & diensten	4,796.7	15.8	4,812.5	Budget verhogend
Rente	-		-	
Subsidie	109.8	(59.1)	50.7	Budget verlagend
Overdrachten	903.5	503.9	1,407.4	Budget verhogend
Bijdragen & afschrijvingen	509.9		509.9	
Totaal:	19,723.5	460.6	20,184.1	

Het netto-effect van deze wijzigingen is budget verhogend en bevat een aantal verschuivingen tussen de kostenposten van goederen & diensten, subsidies en overdrachten.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Goederen & diensten	Centraal Bureau voor de Statistiek	255.2
	Centraal Bureau voor de Statistiek	300.0
	Diversen	460.6
	Bureau ECDO	-1000.0
Effect op eerder goedgekeurde budget:		15.8

Voor de implementatie van de NSS-project is het budget van de CBS bij de post goederen & diensten nader aangevuld met Afl. 255.200 en met Afl. 300.000 ten behoeve van de Economic Census. Daarnaast is de eerder opgenomen raming bij Bureau ECDO verlaagd ter dekking van benodigde investeringen in de revitalisatie van Oranjestad en San Nicolaas, en is bij diverse kostenplaatsen de raming met in totaal Afl. 460.600 aangevuld als gevolg van de decentralisatie van de water- en elektriciteitskosten onder de verschillende ministeries.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Subsidies	DHC	-59.1
Effect op eerder goedgekeurde budget:		-59.1

De post subsidies wordt bij DHC incidenteel verlaagd met Afl. 59.090 ten behoeve van de investering t.g.v. de revitalisatie van Oranjestad en San Nicolaas.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Overdrachten	Overig ECDO	123.0
	DTZ	-123.0
	DTZ	-27.0
	DEZHI	530.9
Effect op eerder goedgekeurde budget:		503.9

De post overdrachten wordt bij een aantal diensten als volgt bijgesteld: overig ECDO wordt met Afl. 123.000 opgehoogd t.b.v. een incidentele schenking aan Qredits, DTZ wordt incidenteel met in totaal Afl. 150.000 verlaagd ten gunste van de benodigde schenking aan Qredits (Afl. 123.000) en ten behoeve van de benodigde investering in de revitalisatie van Oranjestad en San Nicolaas (Afl. 27.000), en AFTA wordt structureel met Afl. 530.900 verhoogd ter nakoming van het Landspakket.

Ministerie ECDO

Kapitaaluitgaven (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Investerings	2,692.0	-	2,692.0	Budget neutraal
Lokale vermogensoverdrachten	3,800.0		3,800.0	
Lokale kredietverlening	-		-	
Totaal:	6,492.0	-	6,492.0	

De raming van investeringen blijft netto ongewijzigd, doch worden de middelen verdeeld over twee projecten te weten het project revitalisatie Oranjestad en San Nicolaas, en het NSS-project welke bekostigd wordt via het Landspakket.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Investerings	Revitalisatie O'stad en SN	1086.1
	NSS-project	-1086.1
Effect op eerder goedgekeurde budget:		0.0

Vervolgens wordt onder dit ministerie geen wijzigingen aangebracht bij de eerder geraamde financieringsmiddelen. Samenvattend worden de volgende wijzigings- en dekkingsvoorstellen gedaan voor dit ministerie:

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Goederen & diensten	Centraal Bureau voor de Statistieken	255.2	Verhoging (verschuiving) t.b.v. implementatie NSS	I
	Centraal Bureau voor de Statistieken	300.0	Verhoging t.b.v. implementatie Economic Census	I
	Diversen	460.6	Verhoging i.v.m. decentralisatie water- en elektriciteitskosten	S
Subsidies	DHC	-59.1	Verlaging t.b.v. investeringen t.g.v. revitalisatie Oranjestad en San Nicola	I
Overdrachten	Bureau ECDO	-1000.0	Verlaging t.b.v. investeringen t.g.v. revitalisatie Oranjestad en San Nicola	I
	Overig ECDO	123.0	Verhoging t.g.v. schenking aan Qcredits	I
	DTZ	-123.0	Verlaging ter dekking schenking aan Qcredits	
	DTZ	-27.0	Verlaging t.b.v. investeringen t.g.v. revitalisatie Oranjestad en San Nicola	I
	DEZHI	530.9	Verhoging ter implementatie programma van het Landspakket	S
	DEZHI	530.9	Verhoging t.b.v. investeringen t.g.v. revitalisatie Oranjestad en San Nicola	I
Investerings	Revitalisatie O'stad en SN	1086.1	Verhoging t.b.v. investeringen t.g.v. revitalisatie Oranjestad en San Nicola	I
	NSS-project	-1086.1	Verlaging raming t.g.v. AFTA en CBS	I

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

3.4 Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid

Dit ministerie voorziet op basis van de beschikbare informatie van het eerste kwartaal van 2023 geen (beleidsmatige) wijzigingen aan hun middelenraming.

Ministerie TV

KOSTEN (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Personeelslasten	19,164.4		19,164.4	
Goederen & diensten	20,151.1	525.3	20,676.4	Budget verhogend
Rente	-		-	
Subsidie	5,443.1		5,443.1	
Overdrachten	150.0		150.0	
Bijdragen & afschrijvingen	39,131.7		39,131.7	
Totaal:	84,040.3	525.3	84,565.6	

Het Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid heeft een wijzigingsvoorstel voor hun kostenraming als gevolg van de decentralisatie van de water- en elektriciteitskosten onder de verschillende ministeries.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Goederen & diensten	Diversen	525.3
Effect op eerder goedgekeurde budget:		525.3

De kostenpost goederen & diensten bij diverse kostenplaatsen worden in totaal met Afl. 525.300 structureel verhoogd ter dekking van de water- en elektriciteitskosten van de verschillende diensten en of directies ressorterend onder dit ministerie. Verder heeft dit ministerie geen (beleidsmatige) wijzigingsvoorstellen voor hun eerder goedgekeurde financieringsmiddelen- en of kapitaaluitgavenramingen. Samenvattend worden de volgende wijzigings- en dekkingsvoorstellen gedaan voor dit ministerie:

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Goederen & diensten	Diversen	525.3	Verhoging in het kader van decentralisatie water- en elektriciteitslasten	S

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

Daarnaast wil dit ministerie in deze nota aandacht besteden aan een aanbeveling van CAft⁶ inzake eventuele aanvullende structurele besparingen in de zorg, waarmee een volgende stap wordt gezet in het duurzaam maken van het Arubaanse zorgstelsel. Het Uitvoeringsorgaan Algemene Ziektekosten Verzekering van Aruba (UO AZV) werkt aan een groot aantal trajecten om de bezuinigingsopdracht van 60 miljoen te realiseren. De inschatting zijn zo realistisch mogelijk opgenomen in het 5-wave overzicht met de kennis van dat moment. Hiermee kwam de bezuiniging voor de begroting 2023 op een bedrag van 51 miljoen. Naast de in het 5 wave opgenomen trajecten t.b.v. de te realiseren bezuinigingen is het UO AZV ook bezig met een aantal aanvullende hervormingstrajecten. Van deze trajecten is nog niet met zekerheid te zeggen of deze in 2023 ook reeds tot bezuinigingen zullen leiden dan wel de mogelijke hoogte van de besparing. Deze trajecten zijn zeker van belang voor de toekomst bestendigheid van het fonds, door beheersing van de kosten naar de toekomst. Het gaat hierbij onder andere om de volgende trajecten:

1. Bevorderen van concurrentie:

Het Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid werkt aan een voorstel tot aanpassingen van de Landsverordening Verpakte geneesmiddelen. Initieel potentieel geschat door dit ministerie voor een voljaar op Afl. 8 miljoen.

2. Verdere concentratie van de zorg:

Er zijn gesprekken gaande om na de eerste HOED ook een 2de te realiseren en mogelijk ook naar andere samenwerkingsverbanden te streven tussen nu vrij gevestigde huisartsen, dit kan na realisatie leiden tot aanvullende besparing.

3. Aanzet 1,5 lijn zorg:

Fundus fotogratie wordt in ImSan nu uitgevoerd door gespecialiseerde verpleegkundigen, waardoor de oogspecialisten zich kunnen richten op hun specialistisch werk. Verder zijn er gesprekken gaande met partijen binnen de eerste lijn om te inventariseren op welke gebieden zij kunnen bijdragen aan het ontlasten van de specialisten. Mogelijk kunnen daarvoor in aanmerking komende verrichtingen worden overgenomen, waardoor dure specialistische zorg kan worden verplaatst naar de 1,5 lijn.

⁶ Advies CAft op vastgestelde begroting 2023 van Aruba met kenmerknummer Cft 202200165, pagina 4: aanbeveling no. 6

4. Omgekeerde uitzendingen:

Het ombuigen van medische uitzendingen naar Aruba is voor een aantal specialismen voor 2023 versnelt tot stand gekomen, waarmee de opgenomen 0.5 miljoen reeds gerealiseerd gaat worden en nog geplande trajecten tot een aanvullende besparing kunnen leiden.

5. Impact van de herijking van de laboratorium tarieven:

De aanpassing van de laboratorium tarieven zullen in 2023 nog geen voljaareffect hebben. Het gaat in per 1 mei 2023 en er zal sprake zijn van een overgangsregeling, in toekomstige jaren zal deze besparing tot grotere effecten leiden, doordat dit ook een verandering in het Laboratorium landschap tot gevolg zal hebben.

6. Spin-off effect aanbesteding van de Buitenlandse zorg:

Bij de aanbesteding van de buitenlandse zorg wordt naast de financiële component veel aandacht besteed aan de zorgpaden om op deze wijze het proces van uitzendingen te verbeteren. Dit traject zal in 2023 worden afgerond maar nog geen voljaareffect hebben. De huidige tarieven zijn niet meer realistisch, met de aanbesteding wordt gestreefd incentives in te bouwen om te komen tot gepaste tarieven voor de toekomst en hiermee de kosten te beheersen.

7. Toekomst en Meerjarig financieel kader:

Het grote aantal trajecten met enorme inspanningen leiden tot marginale bezuinigingen, waardoor ondanks grote effort de bezuinigingsopdracht mogelijk niet geheel gehaald wordt. De rek is er echter uit en er zijn geen grote slagen meer te slaan. De grote maatregelen in Farmacie, Buitenlandse zorg en Medisch specialistische zorg zijn over de afgelopen 10 jaar reeds genomen en hebben reeds geleid tot significante bezuinigingen. In oktober 2022 is deze zorg rond het niet haalbaar zijn van de opdracht geuit aan het CAft, waarbij het UO AZV een voorstel heeft gedaan om de bezuinigingsopdracht om te buigen naar een meerjarig financieel kader. Hiermee beoogt het UO AZV het volgende:

- Geeft duidelijkheid over maximale jaarlijkse groei/inflatie compensatie.
- Brengt rust in het lokale zorgveld en de relatie met Nederland.
- Indammen van zorgveld groei ambities. Ruimte voor groei moet gecreëerd worden door doelmatige werken binnen de sector.

Na overleg tussen de Minister van Financiën en het CAft is het UO AZV verzocht deze gedachte uit te werken zodat die aan Nederland gepresenteerd kan worden als vervanger voor de voorwaarde van het Afl. 60 miljoen inkorten. Het gaat niet alleen om kostenbesparingen maar zeker ook om verhogen van de opbrengsten. Deze uitwerking wordt middels het project "Meerjarig financieel kader AZV" uitgevoerd en moet in september 2023 afgerond zijn.

3.5 Ministerie van Arbeid en Integratie

Bij dit ministerie worden er nog geen (beleidsmatige) wijziging verwacht aan de eerder door de Staten goedgekeurde ramingen voor de middelen, financieringsmiddelen en kapitaaluitgaven. Alleen aan de kostenkant wordt een wijzigingsvoorstel gedaan doordat de water- en elektriciteitskosten onder de ministeries gedecentraliseerd worden.

Ministerie AEI

KOSTEN (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Personeelslasten	19,188.3		19,188.3	
Goederen & diensten	5,082.4	555.7	5,638.1	Budget verhogend
Rente	-		-	
Subsidie	-		-	
Overdrachten	-		-	
Bijdragen & afschrijvingen	2,030.5		2,030.5	
Totaal:	26,301.2	555.7	26,856.9	

De kostenposten goederen & diensten wordt bij diverse kostenplaatsen in totaal met Afl. 555.700 verhoogd als gevolg van de decentralisatie van de water- en elektriciteitskosten.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Goederen & diensten	Diversen	555.7
Effect op eerder goedgekeurde budget:		555.7

Samenvattend worden de volgende wijzigings- en dekkingsvoorstellen gedaan voor dit ministerie:

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Goederen & diensten	Diversen	555.7	Verhoging in het kader van decentralisatie water- en elektriciteitslasten	S

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

3.6 Ministerie van Onderwijs en Sport

Ministerie Onderwijs en Sport

Middelen (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Directe belastingen	-		-	
Indirecte belastingen	-		-	
Retributies, leges & rechten	80.0		80.0	
Rechten, boeten & overig	545.0		545.0	
Rente	-		-	
Niet-belastingopbrengsten	-	92.0	92.0	Budget verhogend
Landsbedrijven & fondsen	-		-	
Overige ontvangsten	15.1		15.1	
Totaal:	640.1	92.0	732.1	

Aan de middelenkant van dit ministerie zal de totale raming aan middelen met incidenteel Afl. 92.000 verhoogd worden. Dit zijn ontvangen geormerkte middelen ten behoeve van de Dienst Publieke Scholen, en vloeien voort

uit de afgesloten samenwerkingsovereenkomst tussen het Land en de Stichting Birgen Maria te Bonaire. Dit leidt tot het volgende wijzigingsvoorstel:

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Middelensoort	Kostenplaats	Bedrag
Niet-belastingopbrengsten	DPS	92.0
Effect op eerder goedgekeurde budget:		92.0

Aan de kostenkant van dit ministerie zal de totale raming aan kosten met Afl. 8.8 miljoen verhoogd worden. Deze verhoging is het resultaat van een aantal budget verlagende wijzigingsvoorstellen onder de post personeelslasten, gecombineerd met een aantal verhogende wijzigingsvoorstellen bij de posten goederen & diensten, subsidie en overdrachten.

Ministerie Onderwijs en Sport

KOSTEN (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Personeelslasten	98,509.3	(1,008.0)	97,501.3	Budget verlagend
Goederen & diensten	22,624.5	4,547.9	27,172.4	Budget verhogend
Rente	-	-	-	
Subsidie	148,734.6	5,245.8	153,980.4	Budget verhogend
Overdrachten	4.0	92.0	96.0	Budget verhogend
Bijdragen & afschrijvingen	4,415.3		4,415.3	
Totaal:	274,287.7	8,877.7	283,165.4	

Onder de post van personeelslasten zal de raming van het Instituto Pedagogico Arubano incidenteel met Afl. 350.000 verlaagd worden ten behoeve van lopende projecten bij de Directie Onderwijs. Ook zullen ramingen bij de Dienst Uitvoering Onderwijssubsidies en de Technische Onderwijs structureel met respectievelijk Afl. 205.000 en Afl. 453.000 verlaagd worden ten behoeve van de exploitatiesubsidie van de Stichting Educacion Profesional Basico ten gunste van nieuw opgerichte faculteiten.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Personeelslasten	IPA	-350.0
	DUOS	-205.0
	Technische Onderwijs	-453.0
Effect op eerder goedgekeurde budget:		-1008.0

Onder de post goederen & diensten wordt ook een aantal budget verlagende wijzigingsvoorstellen gedaan. Hun verlagend effect wordt ontdaan door de benodigde aanvulling op de post goederen & diensten van de Directie Onderwijs, en van diverse kostenplaatsen in het kader van decentralisatie van water- en elektriteitskosten.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Goederen & diensten	Directie Onderwijs	350.0
	DPS	-124.0
	Overig Onderwijs en Sport	-25.8
	Overig Bevordering Studie Aruba	-13.2
	Diversen	4360.9
Effect op eerder goedgekeurde budget:		4547.9

De raming van de Directie Onderwijs zal incidenteel met Afl. 350.000 aangevuld worden ten uitvoering van lopende projecten. Verder zal de raming van de Dienst Publieke Scholen incidenteel met Afl. 124.000 verlaagd worden ten voordele van de reparatie van de gymvloer van de Washington school te Noord. Uit het budget van het Ministerie van Onderwijs en Sport wordt in beleidsmatige afstemming met het Ministerie van Justitie en Sociale Zaken structureel de raming van goederen & diensten bij Overig Onderwijs en Sport, en Overig Bevordering Studie Aruba met respectievelijk structureel Afl. 25.800 en Afl. 13.200 verlaagd ten behoeve van de aanvulling van de benodigde subsidies voor Cas Briyante en Cas di Blenchie, doch ook voor de huur van Muchila Creativo. De raming van diverse kostenplaatsen zullen structureel ook aangevuld worden met Afl. 4.3 miljoen in het kader van de decentralisatie van de water- en elektriciteitskosten.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Subsidies	SEPB	658.0
	Diversen	3200.0
	Diversen	1387.8
Effect op eerder goedgekeurde budget:		5245.8

Circa 65% van de verlaagde raming van de personeelslasten onder dit ministerie, wordt verschoven naar de kostenpost subsidies ter dekking van de benodigde exploitatiesubsidie van Stichting Educacion Profesional Basico in het kader van nieuw opgerichte faciliteiten. Tevens worden voor diverse gesubsidieerde onderwijsinstellingen de raming structureel verhoogd met Afl. 3.2 miljoen ter aanpassing van de (wettelijke) normbedragen met 50%. Daarnaast wordt in het kader van het decentraliseren van water- en elektriciteitskosten bij diverse kostenplaatsen behorende tot de kostenpost subsidies structureel met Afl. 1.3 miljoen verhoogd.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Overdrachten	DPS	92.0
Effect op eerder goedgekeurde budget:		92.0

Verder wordt onder de kostenpost overdrachten ten behoeve van de Dienst Publieke Scholen de kosten geraamd voor de uitvoering van het project Kibrahacha, welk gerelateerd is aan de ontvangen geormerkte middelen van Stichting Birgen Maria te Bonaire.

Ministerie Onderwijs en Sport

Kapitaaluitgaven (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Investerings	750.0	124.0	874.0	Budgetverhogend
Lokale vermogensoverdrachten	-		-	
Lokale kredietverlening	-		-	
Totaal:	750.0	124.0	874.0	

Onder dit ministerie worden geen wijzigingen aangebracht bij de eerder geraamde financieringsmiddelen, doch wel zal het budget ten behoeve van investeringen verhoogd worden.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Investerings	Projecten (inbreng AuA)	124.0
Effect op eerder goedgekeurde budget:		124.0

Het eerder geraamde investeringsbedrag voor dit ministerie zal incidenteel verhoogd worden met Afl. 124.000. Deze verhoging wordt ingezet voor de reparatie van de gymvloer bij de Washington school te Noord, en wordt afgedekt middels het doorvoeren van een budgetverlaging van de raming van goederen & dienst bij de Dienst Publieke Scholen. Samenvattend worden de volgende wijzigings- en dekkingsvoorstellen gedaan voor dit ministerie:

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Middelensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Niet-belastingopbrengsten	DPS	92.0	Verhoging door ontvangen middelen t.b.v. project Kibrahacha	I

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Personeelslasten	IPA	-350.0	Verlaging t.g.v. de Goederen & diensten van Directie Onderwijs	I
	DUOS	-205.0	Verlaging t.g.v. van subsidie van SEPB	S
	Technische Onderwijs	-453.0	Verlaging t.g.v. Subsidie van SEPB	S
Goederen & diensten	Directie Onderwijs	350.0	Verhoging uit verlaging personeelslasten IPA	I
	DPS	-124.0	Verlaging t.g.v. reparatie gymvloer Washington school te Noord	S
	Overig Onderwijs en Sport	-25.8	Verlaging t.g.v. beleidsitems van het Ministerie van Justitie en Sociale Zak	S
	Overig Bevordering Studie Aruba	-13.2	Verlaging t.g.v. beleidsitems van het Ministerie van Justitie en Sociale Zak	S
Subsidies	Diversen	4360.9	Verhoging in het kader van decentralisatie van water- en electriciteitslasten	S
	SEPB	658.0	Verhoging uit verlaging personeelslasten DUOS en Technische Onderwijs	S
	Diversen	3200.0	Verhoging i.v.m. uit te betalen 50% normbedragen aan de gesubsidieerde	S
Overdrachten	Diversen	1387.8	Verhoging in het kader van decentralisatie van water- en electriciteitslasten	S
	DPS	92.0	Verhoging uit incidenteel ontvangen geoordeelde middelen	I
Investerings	Projecten (inbreng AuA)	124.0	Verhoging t.g.v. reparatie gymvloer Washington school te Noord	I

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

3.7 Ministerie van Justitie en Sociale Zaken

Ministerie Justitie en Sociale Zaken

Middelen (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Directe belastingen	-		-	
Indirecte belastingen	-		-	
Retributies, leges & rechten	1,962.0		1,962.0	
Rechten, boeten & overig	6,670.0		6,670.0	
Rente	-		-	
Niet-belastingopbrengsten	-	6,905.3	6,905.3	Budget verhogend
Landsbedrijven & fondsen	800.0		800.0	
Overige ontvangsten	15.2		15.2	
Totaal:	9,447.2	6,905.3	16,352.5	

De middelenraming van dit ministerie wordt met Afl. 6.9 miljoen opgehoogd door ontvangen en geoordeelde middelen van Nederland ten behoeve van de uitvoering van programma H van het Landspakket (o.a. kansspelautoriteit t.w.v. Afl. 79.000 en Grenstoezicht t.w.v. Afl.6.8 miljoen).

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Middelensoort	Kostenplaats	Bedrag
Niet-belastingopbrengsten	Overig JSZ	79.0
	Overig JSZ	6826.3
Effect op eerder goedgekeurde budget:		6905.3

Ministerie Justitie en Sociale Zaken

<i>KOSTEN (in AFL. 1000)</i>	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Personeelslasten	163,694.8		163,694.8	
Goederen & diensten	46,571.8	4,155.6	50,727.4	Budget verhogend
Rente	-		-	
Subsidie	22,291.0	25.8	22,316.8	Budget verhogend
Overdrachten	61,879.1	-	61,879.1	
Bijdragen & afschrijvingen	4,897.1		4,897.1	
Totaal:	299,333.8	4,181.4	303,515.2	

Aan de kostenkant van het Ministerie van Justitie en Sociale Zaken zijn dus een aantal budget verhogende wijzigingsvoorstellen aan de orde voor de posten van goederen & diensten, en subsidie. De raming van goederen & diensten wordt met Afl. 4.1 miljoen verhoogd voor de uitvoering van het project kansspelautoriteit van programma H van het Landspakket, de huurlasten van Muchila Creativo en het decentraliseren van de water- en elektriciteitskosten.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Goederen & diensten	Overig JSZ	79.0
	Muchila Creativo	26.4
	Diversen	4050.2
Effect op eerder goedgekeurde budget:		4155.6

De raming van subsidies onder dit ministerie wordt verder aangevuld met Afl. 25.800, afkomstig van overige ministeries, ter dekking van de subsidieprojecten Cas Briyante y Cas di Blenchi.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Subsidies	Cas di Blenchi	12.9
	Cas Briyante	12.9
Effect op eerder goedgekeurde budget:		25.8

Overigens wordt onder dit ministerie geen wijzigingen aangebracht bij de eerder geraamde financieringsmiddelen en kapitaaluitgaven. Samenvattend worden de volgende wijzigings- en dekkingsvoorstellen gedaan voor dit ministerie:

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Middelensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Niet-belastingopbrengsten	Overig JSZ	79.0	Verhoging door ontvangen middelen ter implementatie van programma H van het Landspakket	I
	Overig JSZ	6826.30	Verhoging door ontvangen middelen ter implementatie van grenstoezicht (programma H van het Landspakket)	I

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Goederen & diensten	Overig JSZ	79.0	Verhoging ter implementatie van programma H van het Landspakket	I
	Muchila Creativo	26.4	Verhoging ter dekking van de huurlasten van Muchila Creativo	S
	Diversen	4050.2	Verhoging in het kader van het decentraliseren van water- en elektriciteitskosten	S
Subsidies	Cas di Blenchi	12.9	Verhoging t.g.v. uitvoering van het project Cas di Blenchi	S
	Cas Briyante	12.9	Verhoging t.g.v. uitvoering van het project Cas Briyante	S

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

3.8 Ministerie van Financiën en Cultuur

Ministerie FIC

Middelen (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Directe belastingen	476,629.0		476,629.0	
Indirecte belastingen	714,929.0		714,929.0	
Requisieten, leges & rechten	1.0		1.0	
Rechten, boeten & overig	80,500.0		80,500.0	
Rente	340.0		340.0	
Niet-belastingopbrengsten	61,855.0	334.8	62,189.8	Budget verhogend
Landsbedrijven & fondsen	-		-	
Overige ontvangsten	50,014.8		50,014.8	
Totaal:	1,384,268.8	334.8	1,384,603.6	

Ten behoeve van de uitvoering van programma A van het Landspakket zijn geormerkte middelen van Nederland ontvangen voor een programmamanager ad. Afl. 334.800.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Middelensoort	Kostenplaats	Bedrag
Niet-belastingopbrengsten	Overig FIC	334.8
Effect op eerder goedgekeurde budget:		334.8

Om die reden wordt een wijzigingsvoorstel gedaan om de eerder geraamde middelenraming van de middelenpost niet-belastingopbrengsten van dit ministerie te verhogen. Daarnaast volgt hierna in het kader van een aanbeveling van CAft⁷ een meerjarige cijfermatige onderbouwing van de maatregelen van het Belastingplan 2023:

⁷ Advies CAft op vastgestelde begroting 2023 van Aruba met kenmerknummer Cft 202200165, pagina 4: aanbeveling no. 2

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Middel	Maatregel	2023 e.v.	2024 e.v.	2025	2026	2027 e.v.	Totaal netto effect Belastingplan 2023
Inkomstenbelasting/loonbelasting	Beperking afschrijving gebouwen	-	PM	-	-	-	PM
	Invoering gebruikelijk-loon-regeling	PM	-	-	-	-	PM
	Fictief dividend ingeval van excessief lenen door de DGA	-	-	PM	-	-	PM
	Verhoging belastingvrije voet en aanpassing inkomensschijven	(20,000)	-	-	-	-	(20,000)
	AOV-uitkering in de separate heffing opnemen	-	(1,644)	-	-	-	(1,644)
Winstbelasting	Beperking afschrijving gebouwen	-	15,000	-	-	-	15,000
	Afschaffing IPC regime	-	-	-	-	25,000	25,000
	Afschaffing pensioen in eigen beheer	-	10,000	-	-	-	10,000
	Aanscherping aftrekbeperkingen	-	1,000	-	-	-	1,000
	Verlaging tarief van 25% naar 22%	-	(19,000)	-	-	-	(19,000)
Overdrachtsbelasting	Verkrijging van de economische eigendom van onroerende zaken en verkrijging van aandelen in een rechtspersoon, waarvan de bezittingen op het tijdstip van verkrijging geheel of gedeeltelijk bestaan uit in Aruba gelegen onroerende zaken zullen onderworpen worden aan de heffing van overdrachtsbelasting.	PM	-	-	-	-	PM
Toeristenheffing	Verhoging van het tarief van 9,5% naar 12,5% en gewijzigde herverdeling	46,605	-	-	-	-	46,605
BBO	Verhoging van het BBO tarief met 1%	70,000	-	-	-	-	70,000
Reparatietoeslag	Verhoging RT voor ouderen	(13,000)	-	-	-	-	(13,000)
Totaal netto effect Belastingplan 2023		83,605	5,356	-	-	25,000	113,961

Aan de kostenkant van dit ministerie wordt een wijziging aangebracht op de post goederen & diensten.

Ministerie FIC

KOSTEN (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Personeelslasten	64,433.7		64,433.7	
Goederen & diensten	28,774.7	1,906.2	30,680.9	Budget verhogend
Rente	249,511.3		249,511.3	
Subsidie	2,788.3		2,788.3	
Overdrachten	114,817.1		114,817.1	
Bijdragen & afschrijvingen	5,873.7		5,873.7	
Totaal:	466,198.8	1,906.2	468,105.0	

Hier wordt de eerder geraamde kosten verhoogd, welke terug te relateren zijn aan de ontvangen geormerkte middelen voor het inhuren van een programmamanager van programma A van het Landspakket, en het decentraliseren van de water- en elektriciteitskosten onder de ministeries.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Goederen & diensten	DirFin	334.8
	Diversen	1571.4
Effect op eerder goedgekeurde budget:		1906.2

Verder worden onder dit ministerie geen wijzigingen aangebracht aan de financieringsmiddelenkant.

Ministerie FIC

Kapitaaluitgaven (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023	Soort wijziging
Investeringen	896.0		896.0	
Lokale vermogensoverdrachten	1,000.0		1,000.0	
Lokale kredietverlening	26,000.0	(3,200.0)	22,800.0	Budget verlagend
Totaal:	27,896.0	(3,200.0)	24,696.0	

Er wordt ook, in beleidsmatige afstemming met de Minister van Onderwijs en Sport, een wijzigingsvoorstel gedaan om de eerder opgekomen raming voor studiefinanciering met Afl. 3.2 miljoen structureel te verlagen. Dit ten behoeve van het actualiseren van 50% van de (wettelijke) normbedragen van de gesubsidieerde onderwijsinstellingen.

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag
Lokale kredietverlening	Studiefinanciering	-3200.0
Effect op eerder goedgekeurde budget:		-3200.0

Samenvattend worden de volgende wijzigings- en dekkingsvoorstellen gedaan voor dit ministerie:

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Middelensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Niet-belastingopbrengsten	DirFin	334.8	Verhoging door ontvangen middelen t.b.v. programma A van het Landspakket	I

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

Alle bedragen zijn in AFL. 1000

Kostensoort	Kostenplaats	Bedrag	Dekking	Soort
Goederen & diensten	DirFin	334.8	Verhoging t.b.v. programmamanager van programma A van het Landspakket	I
	Diversen	1571.4	Verhoging i.v.m. decentralisatie water- en elektriciteitskosten	S
Investerings	Studiefinanciering	-3200.0	Verlaging ter dekking van beleidsitems van het Ministerie van Onderwijs en Sport	S

Legenda: S=structureel, I= Incidenteel

4. Recapitulatie verwachte eindstand begroting

Hierna volgt de recapitulatie van de verwachte eindstand van begroting 2023 inclusief de wijzigingsvoorstellen van de VJN2023 indien de hiervoor vermelde mutaties in de huidige begroting via een wijzigingsprocedure verwerkt worden.

Tabel 4.1: Recapitulatie mutaties per ministeries (B2023 vs. VJN2023)

Middelen (in AFL. 1000)	LAND	AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC
Directe belastingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Indirecte belastingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Retributies, leges & rechten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rechten, boeten & overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rente	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Niet-belastingopbrengsten	9,289	1,957	-	-	-	-	92	6,905	335
Landsbedrijven & fondsen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige ontvangsten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal:	9,289	1,957	-	-	-	-	92	6,905	335

Financieringsmiddelen (in AFL. 1000)	LAND	AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC
Verkoop grond en onroerende goederen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokale kredietaflossing	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vrijgekomen afschrijven	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal:	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Totaal ontvangsten:	9,289
----------------------------	--------------

KOSTEN (in AFL. 1000)	LAND	AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC
Personeelslasten	(1,008)	-	-	-	-	-	(1,008)	-	-
Goederen & diensten	5,979	(6,549)	821	16	525	556	4,548	4,156	1,906
Rente	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subsidie	5,213	-	-	(59)	-	-	5,246	26	-
Overdrachten	559	(36)	-	504	-	-	92	-	-
Bijdragen & afschrijvingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal:	10,743	(6,585)	821	461	525	556	8,878	4,181	1,906

Kapitaaluitgaven (in AFL. 1000)	LAND	AZIOIRO	TINO	ECDO	T&V	AEI	O&S	J&S	FIC
Investerings	1,746	1,622	-	-	-	-	124	-	-
Lokale vermogensoverdrachten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokale kredietverlening	(3,200)	-	-	-	-	-	-	-	(3,200)
Totaal:	(1,454)	1,622	-	-	-	-	124	-	(3,200)

Totaal bestedingen:	9,289
----------------------------	--------------

Tabel 4.2: Recapitulatie begrotingspositie in dienstjaar 2023 na wijzigingen cf. VJN2023

Ontvangsten (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023
Directe belastingen	476,629.0	-	476,629.0
Indirecte belastingen	714,943.8	-	714,943.8
Retributies, leges & rechten	23,110.6	-	23,110.6
Rechten, boeten & overig	133,276.1	-	133,276.1
Rente	340.0	-	340.0
Niet-belastingopbrengsten	160,960.3	9,289.2	170,249.5
Landsbedrijven & fondsen	4,925.3	-	4,925.3
Overige ontvangsten	50,126.5	-	50,126.5
Verkoop grond en onroerende goederen	2,150.0	-	2,150.0
Lokale kredietaflossing	6,473.4	-	6,473.4
Vrijgekomen afschrijven	34,071.6	-	34,071.6
Totaal:	1,607,006.6	9,289.2	1,616,295.8

Bestedingen (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023
Personeelslasten	459,694.4	(1,008.0)	458,686.4
Goederen & diensten	204,691.9	5,978.9	210,670.8
Rente	249,511.3	-	249,511.3
Subsidie	213,728.2	5,212.5	218,940.7
Overdrachten	181,390.3	559.5	181,949.8
Bijdragen & afschrijvingen	183,752.8	-	183,752.8
Investeringen	19,672.0	1,746.3	21,418.3
Lokale vermogensoverdrachten	5,315.0	-	5,315.0
Lokale kredietverlening	26,000.0	(3,200.0)	22,800.0
Totaal:	1,543,755.9	9,289.1	1,553,045.0

Financieringssaldo (in AFL. 1000)	B2023	Wijziging	VJN2023
	63,250.7	0.0	63,250.7
<i>Uitgedrukt in bbp-%</i>	1.0%	0.0%	1.0%
Aflossingen	(1,388,478.0)		(1,388,478.0)
Financieringsbehoefte:	(1,325,227.3)	0.0	(1,325,227.3)

Noot: BBP2023 Afl. 6317 miljoen

5. Collectieve Sector Land Aruba

Het netto-effect van de in deze nota gepresenteerde wijzigingsvoorstellen is nihil voor wat betreft de omvang van het financieringssaldo van het Land. Daarbovenop, is ook bij de overige entiteiten van de collectieve sector van Aruba nagegaan in hoeverre zij al wijzigingen verwachten in hun eerder gepresenteerde ramingen en of prognoses voor 2023. Net als voor het Land, worden nu nog geen wijzigingen verwacht. Hierna wordt het meerjarig kader van de collectieve sector van Aruba weergegeven rekening houdend met de laatste economische prognoses van de DEZHI, en de ontvangen informatie van de overige entiteiten van de collectieve sector.

Collectieve Sector Land Aruba

	B2023	Wijziging	VJN2023	P2024	P2025	P2026	P2027
<i>in AFL duizend</i>							
Land	63,251	-	63,251	68,600	71,520	74,570	77,470
AZV	8,100		8,100	8,100	8,100	8,100	8,100
SVB	22,669		22,669	22,669	22,669	22,669	22,669
ATA	50		50	50	50	50	50
Serlimar	-		-	-	-	-	-
SEPB	(874)		(874)	(874)	(874)	(874)	(874)
UA	(600)		(600)	(600)	(600)	(600)	(600)
<i>Uitkering van ATA aan Land</i>	<i>(30,000)</i>		<i>(30,000)</i>	<i>(50)</i>	<i>(50)</i>	<i>(50)</i>	<i>(50)</i>
SALDO:	62,596		62,596	97,895	100,815	103,865	106,765
in % BBP:	1.0%		1.0%	1.4%	1.4%	1.4%	1.4%
BBP:	6,317,000		6,317,000	6,860,000	7,152,000	7,457,000	7,747,000

Assumpties:

BBP 2023 is cf. DEZHI Economic Outlook Oct 2022.

BBP 2024-2027 is cf. IMF World Economic Outlook Oct 2022.

Schuld: Eindstand 2023 o.b.v. verwachte saldo.

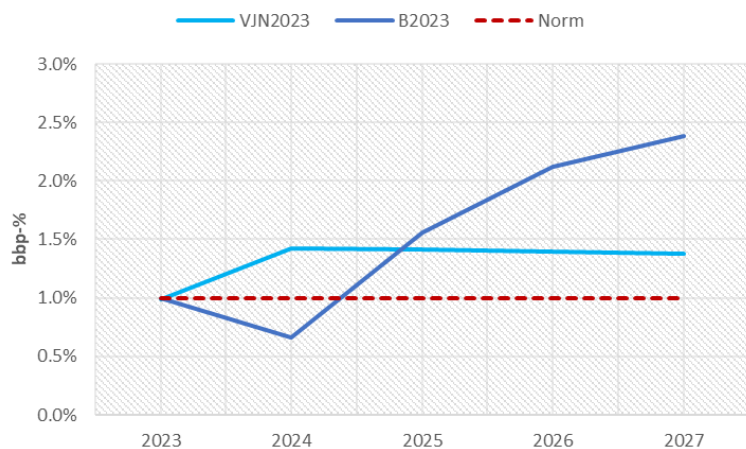
Saldo Land 2024-2027 is o.b.v. norm van 1.0% van het BBP.

De meerjarige prognose stabiliseert zich de komende periode rond de 1.4% bbp bij geen doorvoer van verdere beleidswijziging bij de entiteiten behorend tot de collectieve sector. Dit vertaalt zich in een positieve dalende trendontwikkeling voor de schuldquote van het Land.

Schuldquote Land Aruba

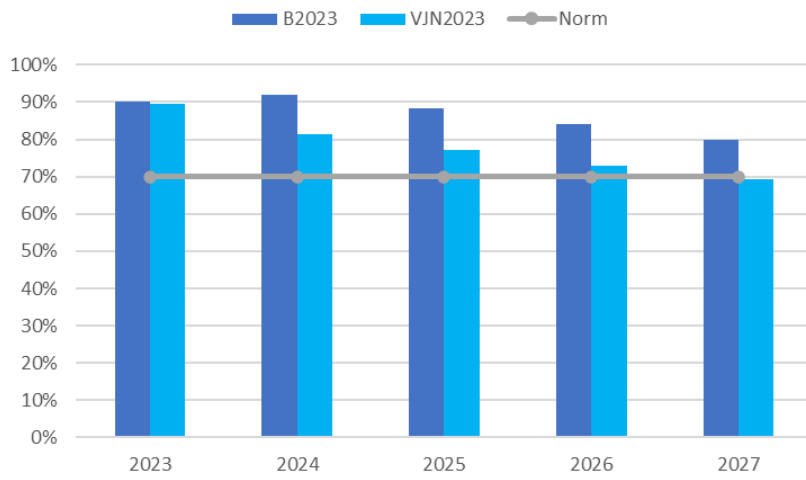
	B2023	Wijziging	VJN2023	P2024	P2025	P2026	P2027
<i>in AFL duizend</i>							
Schuld:	5,654,251		5,654,251	5,585,651	5,514,131	5,439,561	5,362,091
Schuldquote:	90%		90%	81%	77%	73%	69%

Grafiek 5.1: Vergelijking meerjarige prognoses B2023 vs. VJN2023

Conform de huidige prognose en bij ongewijzigd beleid zal Aruba in 2027 de 70% schuldlijn bereiken, dit is 5 jaar eerder dan de afgesproken norm.

Grafiek 5.2: Vergelijking meerjarige schuldquote B2023 vs. VJN2023

6. Meerjarig inzicht financiële lasten Landspakket

In deze nota zijn een aantal van de budget neutrale wijzigingen terug te relateren naar ontvangen middelen ten behoeve van de uitvoering van het Landspakket. In onderstaand overzicht staat een geactualiseerd beeld van de lopende middelen en kosten van de programma's in het Landspakket, welke opgenomen worden in de begroting inclusief een vier jaarstijdshorizon.

Budgettaire gevolgen van de uitvoeringsagenda (bedragen x AWG 1.000)										B=baten, L=lasten, I=investeringen.									Structureel/ Incidenteel	Jaar**
Status plan van aanpak of beslisnotitie*	2022			2023			2024			2025			2026			2027				
	B	L	I	B	L	I	B	L	I	B	L	I	B	L	I	B	L	I		
Thema A																				
Financieel beheer V	380.6	380.6	0.0	1794.5	1794.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	Incidenteel	2023
Verslaggevingsstelsel	380.6	380.6																		
Programmamanager A				334.8	334.8															
NSS				1459.7	1459.7															
Thema B: Kosten en effectiviteit																				
publieke sector	0.0	0.0	0.0	334.8	334.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	Incidenteel	2023
Programmamanager B				334.8	334.8															
Thema C:																				
Belastingen V	3245.4	3245.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	Incidenteel	2022
Hervorming fiscaal stelsel	3245.4	3245.4																		
Thema D:																				
Financiële sector V	0.0	1060.0	0.0	0.0	1060.0	0.0	0.0	1060.0	0.0	0.0	1060.0	0.0	0.0	1060.0	0.0	0.0	1060.0	0.0	Structureel	2023
UBO-register		1060.0			1060.0			1060.0			1060.0			1060.0			1060.0			
Thema E:																				
Economische hervormingen V	0.0	0.0	0.0	300.9	530.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	Incidenteel	2023
AFTA				300.9	530.0															
Thema F: Zorg																				
Maatregel F.1																				
Thema G: Onderwijs																				
Maatregel G.1																				
Thema H: Versterken rechtsstaat V	8401.6	8401.6	0.0	7195.6	7195.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	Incidenteel	2022
Grenstoezicht	8401.6	8401.6		6826.3	6826.3															
Kansspelautoriteit				79.0	79.0															
Ondernijningsgelden				290.3	290.3															
Totaal:	12027.6	13087.6	0.0	9625.7	10914.9	0.0	0.0	1060.0	0.0	0.0	1060.0	0.0	0.0	1060.0	0.0	0.0	1060.0	0.0		

* IV=in voorbereiding, CG=conceptversie gereed, V=vastgesteld.

** Laatste jaar financieel effect.

Financiering van de uitvoeringsagenda (bedragen x AWG 1.000)						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal baten	12027.6	9625.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Totaal lasten	13087.6	10914.9	1060.0	1060.0	1060.0	1060.0
Totaal investeringen	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Te financieren	1060.0	1289.1	1060.0	1060.0	1060.0	1060.0
Gewone dienst	1060.0	1289.1	1060.0	1060.0	1060.0	1060.0
Kapitaaldienst	1459.7					
<i>Waarvan</i>						
COHO	12027.6	9625.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Overig	1060.0	1289.1	1060.0	1060.0	1060.0	1060.0

Uitsplitsing totalen naar hoofdcategorie (bedragen x AWG 1.000)						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal baten						
<i>Belastingen</i>						
<i>Overig</i>	12027.6	9625.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Totaal lasten						
<i>Personeelslasten</i>						
<i>Goederen & diensten</i>	12027.6	9625.7	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>Afschrijvingen</i>						
<i>Interest</i>						
<i>Subsidies & overdrachten</i>	1060.0	1289.1	1060.0	1060.0	1060.0	1060.0
<i>Sociale zekerheid</i>						
<i>Overig</i>						